

Länsstyrelsen
Västerbottens län
Kulturmiljö

VB

Skellefteå lfs Mb L1780
1(3)

BESLUT

Datum
2001-07-06

Beteckning
221-5193-1993

H 026 (Fiskeo. sjöfart) och O 22 (Kommunik. Väsen)
A 062 (Fyrplats)

Svenska Kryssarklubben
Skelleftekretsen
Box 69
931 21 SKELLEFTEÅ

2001-09-28 beslöt Mb
Az. Kopra till BM. Meg
öUr/mg

Byggnadsminnesförklaring av Gåsörens fyrhus, källare och uthus på fastig-
heten Gåsören 1:2, Skellefteå kommun, Västerbottens län
(3 bilagor)

BESLUT

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 3 kap. 1§ lagen (1988:950) om kultur-
minnen Gåsörens fyrhus, källare och uthus på ovannämnda fastighet, för
byggnadsminne.

Länsstyrelsen meddelar enligt 3 kap. 2§, samma lag, följande skydds- och
underhållsbestämmelser som skall gälla för byggnaderna och kringliggande
område. Skyddsområdets utsträckning framgår av bilaga 1.

SKYDDSBESTÄMMELSER

- Fyrhuset, källaren samt uthuset får inte rivas eller flyttas.
- Dessa byggnader får inte heller till det yttre byggas om eller på annat sätt förändras.
- I dessa byggnaders inre får inte sådana åtgärder vidtas som medför ingrepp i befintlig rumsindelning eller i husens stommar. Inte heller får åtgärder vidtas som innebär ingrepp i äldre fast inredning inklusive golv, listverk, träpaneler, murad spis med järnspis, kakelugn, dörrar och fönster med tillhörande foder.
- Skyddsområdet skall hållas i sådant skick att byggnadsminnets utseende och karaktär inte förvanskas. Området får inte ytterligare bebyggas.

UNDERHÅLL

- Underhållsåtgärder skall utföras med kulturhistoriskt riktiga och av länsstyrelsen godkända material och metoder och på sådant sätt att den ålderdomliga karaktären bibehålls. Vård- och underhållsåtgärder skall planeras och utföras i samråd med länsstyrelsen.

Med stöd av 3 kap. 14§ lagen (1988:950) om kulturminnen kan Länsstyrelsen ge tillstånd till ändring av byggnadsminnet om det finns särskilda skäl.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Svenska Kryssarklubben, Skelleftekretsen väckte den 11 juni 1993 fråga om byggnadsminnesförklaring, enligt 3 kap. 4 § lagen (1988:950) om kulturminnen, av fyrhuset på Gåsören. Länsstyrelsen har därefter funnit det motiverat att låta byggnadsminnesförklaringen omfatta även källaren och uthuset. Svenska Kryssarklubben är sedan 1992 ägare till byggnaderna och omgivande tomt.

Riksantikvarieämbetet har i yttrande 1993-09-22 förklarat en byggnadsminnesförklaring väl motiverad. Bygg- och miljökontoret i Skellefteå kommun har 2001-03-08 godkänt byggnadsminnesförklaringen och skyddsbestämmelserna. Svenska Kryssarklubben, Skelleftekretsen har skriftligen godkänt skyddsföreskrifterna den 2001-03-07. Västerbottens museum och Skellefteå museum har vid muntligt samråd tillstyrkt byggnadsminnesförklaringen.

Länsstyrelsen har haft för avsikt att låta skyddsområdet även omfatta hamnanläggningen och området mellan denna och fastigheten Gåsören 1:2 inklusive 1921 års fyr som ägs av Sjöfartsverket. Detta markområde ägs av Statens Fastighetsverk, som i skrivelse 2001-06-07, framfört åsikten att ett skyddsområde för ett byggnadsminne inte kan innefatta statligt ägd mark. Statens Fastighetsverk godkände därmed inte det ursprungligen föreslagna skyddsområdets utsträckning. Länsstyrelsen har därför minskat skyddsområdet till att enbart omfatta fastigheten Gåsören 1:2.

HISTORIK

Se bilaga 2.

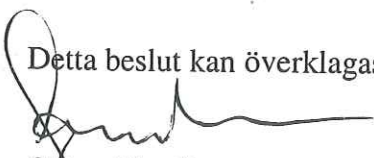
MOTIVERING

De byggnadsminnesförklarade byggnaderna ligger på ursprungliga platser och har inte byggts till eller byggts om. Fyrhuset på Gåsören hör till landets bäst bevarade kombinerade fyr- och bostadshus. I övrigt har denna typ av fyrbebyggelse genomgått stora förändringar i samband med att lanterninen plockats ned. I Vänern finns liknande fyrrar bevarade, men inga av dessa är lika oförändrade som på Gåsören. Fyrhusets exteriör motsvarar utförandet från senare delen av 1800-talet med sin fasadutformning, fyr lanternin och skiffertak. Fyrhuset har dock under senare år målats om med en olämplig färgtyp, vilken bör avlägsnas för återgång till ursprunglig färgtyp vid nästa ommålningstillfälle. Kulörerna motsvarar inte helt de äldre och bör likaledes justeras. Byggnaden är även välbevarad interiört. Ursprungliga detaljer såsom kakelugn, dörrar, paneler och listverk är bevarade. Vissa ytor har vid senare tillfällen bekläts med träfiberskivor och målningen har till stor del förnyats. Fyrapparaten saknas efter nedmontering 1921.

Det typiska uthuset med torrdass och den säregna stenkällaren har inte genomgått några betydande förändringar och utgör mycket välbevarade exempel på fyrplatsernas ekonomibyggnader.

Övriga byggnader inom skyddsområdet, har i olika grad förändrats och byggts om, men utgör viktiga komponenter i Gåsörens helhetsmiljö som tidigare fyr- och lotsplats.

Detta beslut kan överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Göran Theolin
Länsråd

Bo Sundin
Bitr. länsantikvarie

Bilagor:

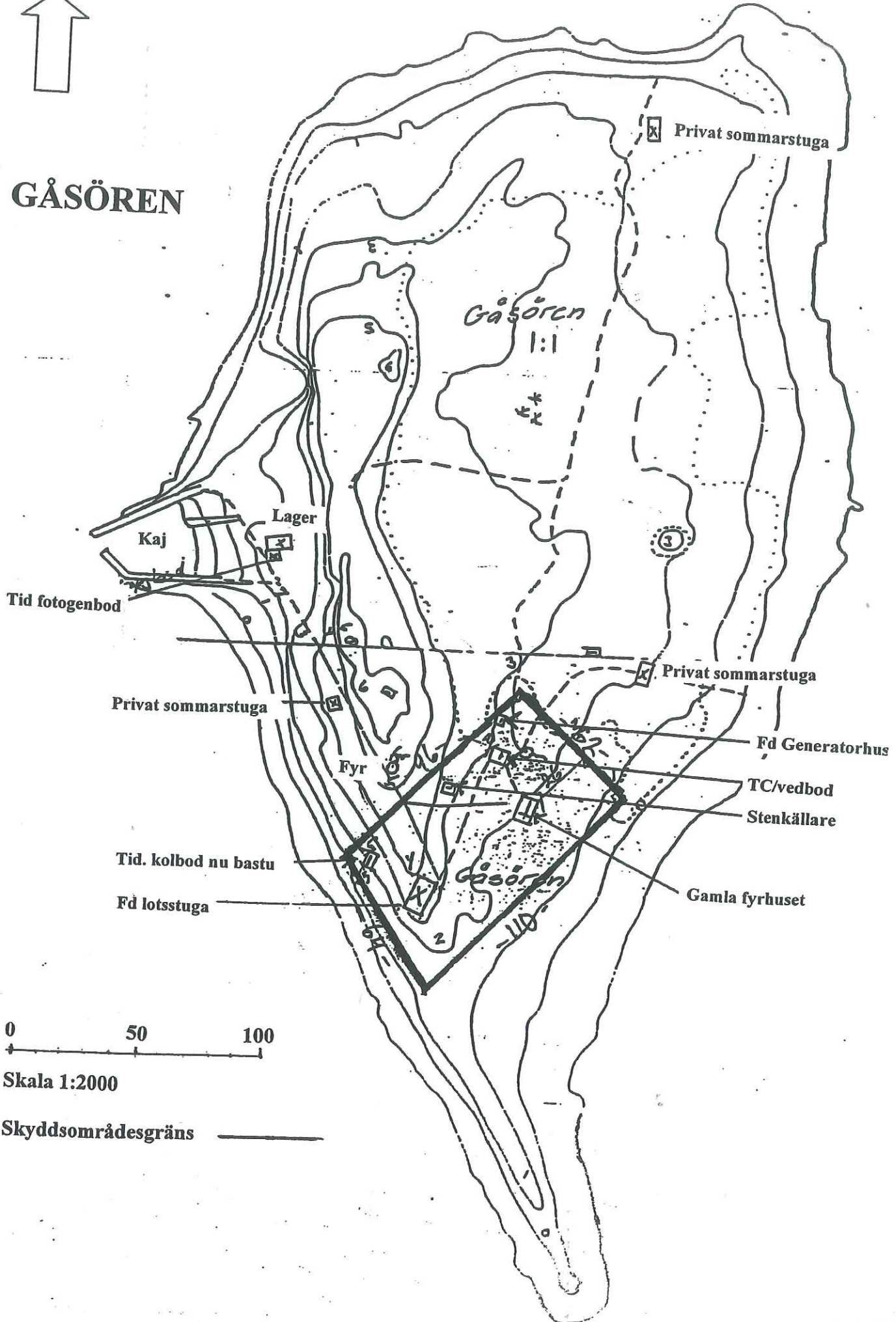
1. Situationsplan med skyddsområde
2. Historik
3. Fotografier

Kopior till:

Riksantikvarieämbetet
Västerbottens museum
Lantmäterimyndigheten, efter laga kraft
Byggnadsnämnden i Skellefteå kommun
Kulturnämnden i Skellefteå kommun
Statens Fastighetsverk, Uppsala
Sjöfartsverket, Norrköping
Länsarkitekten

GÅSÖREN

Skala 1:2000

Skyddsområdesgräns —————

Ärende Avstyckning från Gåsören 1:1		Kommun Skellefteå	Län Västerbotten
Förrättningslantmätare <i>Nils Erik Dahlén</i> Nils Erik Dahlén		Registerområde Skellefteå	Registreringsbevis Registreringsdatum 1992-11-06 För fastighetsregistermyndigheten <i>Sylvia Carlsson</i>
Fastighet, område m m	Fig	Area hektar, m ² delarea	± ändring/ summa
Ägare, uppgifter till lokal skattemyndighet och andra anmärkningar			

FASTIGHETSRETTSLIGHETSRETTSLIG BESKRIVNING, aktbilaga BE 1
TEKNISK BESKRIVNING, aktbilaga BE 2

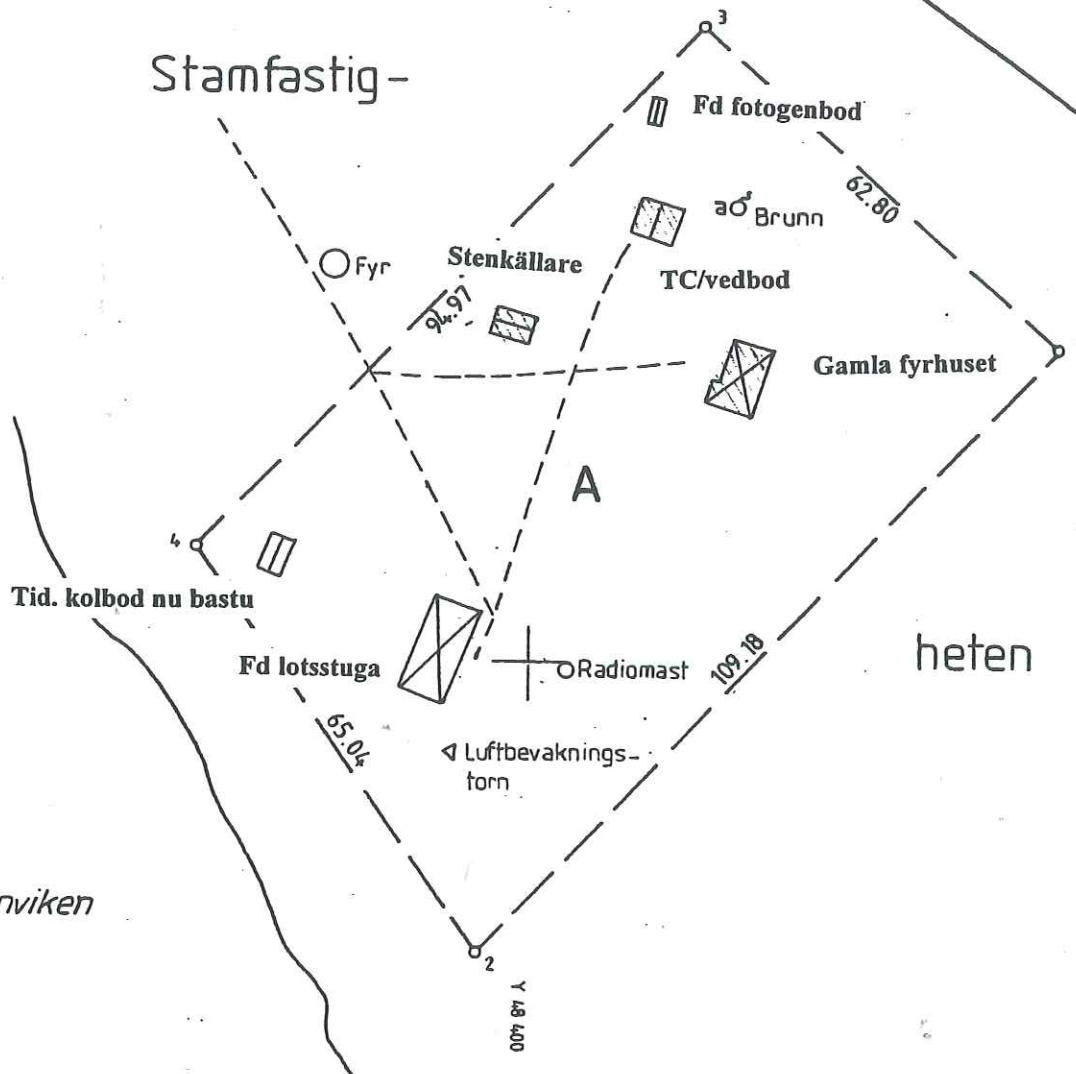
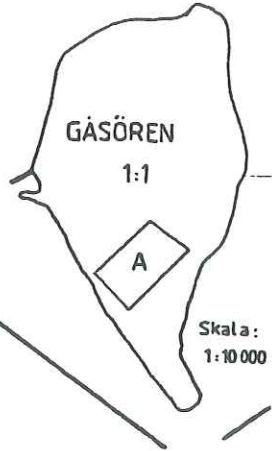
A = R.N:r GÅSÖREN 1:2

X 73 600

X 73 500

Battenviken

Nyttillkomna gränser: 1-2-4-3-1.

Framställd genom Nymätning	Skala 1:1000	Mätclass II	Koordinatsystem 2,5 gon Ö 38
För det tekniska innehållet svarar	Reg karta, lägesangivning 22162: 96	Beteckningsstandard	

Mätning | Beräkning | Kartering | Ritt redigering

M.J.

M.J.

2482-92/208